

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunat6ria.

GAZET'A

TRANSILVANIIEI.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Votu de minoritate.

Sacratissima Ces. Regia si Apostolica
Maiestate!

Pré indurate D6mne!

Natiunea romana din Transilvani'a de si de seculi cea mai apasata, a fostu totu-deauna credint6sa aparatoria a tronului, a patriei si a intereseloru monarchiei. Abia a trecutu unu deceniu si diumetate de candu s'a delaturatu si in tier'a ac6sta apasatoriulu jugu alu feudalismului, si de candu se par6 a se ivi si pentru ea diiorile unei libertati constitutionale.

Inse cu bucuri'a de a se vedé redioata la dignitatea de natiune politica de multu meritata, si de a intrá si ea cá atare in sistem'a politico-nationale de statu a Transilvaniei totu odata se apropiá cá unu torente celu mai mare periculu, care sub forme constitutionali i ameniutiá stingerea vietiei nationale.

Acelu periculu deveni amenintatoriu chiaru si pentru existenti'a monarchiei si a tronului Maiestatei V6stre.

In acele grele tempuri natiunea romana a fostu resoluta si constanta intru apararea tronului Maiestatei V6stre si a existentiei sale nationale.

Déca dupa restituirea pazei publice dorintiele si asteptarile ei temeinice, de a se vedé in usitarea drepturilor constitutionale, nu s'au implinitu, s'a consolatu celu pucinu in cunoscintia curata cu aceea, cumca dens'a nu a causatu acea asprime impusa de giuristari si aplicata preste totu intru guvernarea monarchiei intregi.

Cu catu a fostu mai tiermurita libertatea si viéti'a nationala sub acei ani ai regimului absolutisticu, cu atatu a fostu bucuri'a mai generala, candu a fostu natiunea romana fericita a saluta diplom'a din 20 Oct. 1860, pe care Maiestatea V6stra v'ati induratu a o emite si a o declara de lege fundamentala de statu nevocavera.

De odata cu emiterea acelei diplome v'ati induratu Maiestatea V6stra pré gratiosu a rec6n6sce necesitatea introducerei unoru schimburi afundu taiat6rie in constitutionea Transilvaniei, ordinandu prin pré inaltele bilete de mana diu 20 Oct. si 21 Dec. 1860 tienerea unei consultari cu barbati din diferitele natiunalitati si confesiuni ale tieriei, pentru asternerea proiecteloru ei in privinti'a statorirei si organizarii reprezentantiei tieriei.

Cu parintésca Maiestatei V6stre ingrigire prin biletulu de mana din 21 Dec. 1860 totu odata v'ati induratu a statori principiulu, ca compunerea dietei transilvane astufeliu se se intemple, in catu aceea intru asemenea mesura se multumésca pretensiunile natiuniloru si confesiuniloru mai nainte indreptate, precum si dorintiele si asteptarile nationalitatiloru si ale confesiuniloru mai inainte neindreptate.

In urm'a pareriloru respicate in acésta conferintia, si lipsindu un'a basa drépta si corespundiet6re intereseloru tuturor locuitoriloru patriei, s'a emisu pentru diet'a convocata la Sibiu prin inaltulu rescriptu din 21 Aprile 1863 unu nou regulamentu de alegere.

Natiunea romana a salutat cu adevérata bucuria diu'a deschiderei dietei, diu'a de 1 Iuliu 1863, cá una di, care in anele patriei n6stre a facutu epoca, si a prinsu radacini afunde in inimele locuitoriloru tieriei si in specie in ini mele tuturoru fiiloru natiunei romane, ca-ce acestei diete ia fostu rezervata on6rea de a primi cu consimtiulu prea gratiosu alu Maie-

stateri V6stre c. r. apostolice pré natiunea romana, in sistem'a de statu politico-nationala a Marelui Principatu alu Transilvaniei, cá egalu indreptatita cu natiunea magiara, secuia si sasa.

Pré inaltulu rescriptu salutatoriu din 15 Iuniu 1863 indreptatu catra diet'a Transilvaniei, a datu totu odata un'a garantia tare, cumca un'a compunere a reprezentantiei tieriei dupa principale evului de medilocu pe basea institutiuniloru vechi nu mai e cu potintia.

Prin prea inaltulu rescriptu regesou din 1-a Sept. a. c. s'a conchiamatu diet'a presenta in trasurile ei generali pre basea art. XI din an. 1791, prin urmare pe basea unei institutiuni, care fiendu intemeiata pe sistem'a politico-nationala numai de trei natiuni, nu rec6n6sce pe natiunea romana de factore politionu alu tieriei.

Maiestate!

Petrusi de cele mai adenci simtieménte de reverentia si supunere omagiala catra prea inalt'a vointia a Maiestatei V6stre, s'au infaciosiatu si prea umilitu subscrisii in acésta dieta.

Ne tienemu inse de cea mai strinsa datorintia de supusi credintiosi ai Maiestatei V6stre de a ne exprima prea umilit'a n6stra convingere, cumca diet'a acésta in compusatiunea s'a presenta nu e capace si competenta de a aduce concluse cu putere de dreptu, de óre ce nu póte da expresiune pe deplinu dorintieloru celei mai mari si mai numer6se parti a impopulatiunei tieriei, prin urmare nu póte deslegá moment6sa cestiune privit6ria la uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, ca-ci compunerea ei nu corespunde nici principiulu de egal'a indreptare politico-nationala garantatu prin articolulu I de lege din anulu 1863, nici principiulu de egalitatea de drepturi individuale; celei de antaiu nu, pentru ca e basata pe art. XI din 1791, care pe natiunea romana cá atare o ignorésca cu totulu, rec6noscundu acestu articulu numai pe status et ordines trium Nationum, nationis nempe hungaricæ, siculicæ, et saxonice; celui alu doilea nu, ca-ci pre candu nobilii si exercitésca dreptulu de alegere in t6ta tier'a fara neci un'a tiermurire, dela locuitorii nenobili se cere unu censu de 8 fl. v. a. dare dirécta, fara darea capului si fara adause pentru usitarea acelei dreptu.

Acésta dispusetiune, cu privire la impregiurarea, cumca starea exceptionala a nobilimei s'a desfiintiatu inca in 1848, cu privire la impregiurarea, cumca principiulu egalei indreptatiri de 18 ani inc6ce avú val6re pana astadi in t6ta monarchi'a austriaca, e mai asuprit6ria pentru toti cetatienii si tieranii ardeleni, de catu censulu introdusu in celelalte provincie austriace, care e cu multu mai micu, de si starea loru materiala e mai favorit6ria de catu in Transilvani'a.

Dupa art. XI din anulu 1791 sunt scosi dela dreptulu de alegere parochii, profesorii, advocatii, invetiatorii, cari se tienu de clas'a inteligenta a poporului, si cari in calitatea acésta in t6te celelalte provincie ale monarchiei se bucora de dreptulu de alegere.

Pre candu dara comune numer6se si dieci de mii de fii ai patriei, cetatieni si tieranii, cari nu se tienu de clas'a nobililoru, cari inse platescu 7 fl. 99 cr. si respective computandu-se tacs'a capului si feliuritele adause preste 16 fl. dare dirépta, sunt scosi dela dreptulu de alegere si alegiveritate; pre candu preotii, capelanii, doctorii, profesorii, advocatii, si cu unu cuventu clas'a onoratoriloru asemenea este eschisa dela folosirea aceluasiu dreptu, toti nobilii maioreni, fara privire la censu si fara osebire, déca se tienu séu nu de clas'a onoratoriloru, exercitésca per capita dreptulu de alegere si de alegiveritate.

Nu mai de aici a potutu urma acea dispo-

portione mare in compunerea dietei, in care elementulu magiaro-secuiu constatoriu abia din 600 mii locuitori este reprezentatu in ea prin 59 deputati, pre candu romanii preste unu milionu la numeru, carii afara de negociulu si industri'a cu care se ocupa, sfara de inteligenti'a, care o au, posedu la olalta celu pucinu atatu pamentu cá si acela, abia putura reesi cu 13 deputati; eara déca se afla in mediloculu nostru si regalisti de natiunalitatea romana, a césta nu in acea lege din 1791, ci numai in actulu de gratia alu Maiestatei V6stre c. r. ap. manifestatu prea gratiosu in prea inaltulu rescriptu din 1-a Sept. 1865 si are isvorulu seu.

Facia inse cu acestu numeru de regalisti, cari si altmintrea nu vinu a se privi de tramisii alesi ai poporului, se afla din partea cealalta 92 regalisti, cari cu totii — cu prea pucine esceptiuni se tienu de clas'a nobililoru. — Pentru aceea nu ne putemu retiené a nu da a celei convingeri expresiune sincera; cum cá unei diete compuse pe o astfeliu de basa dupa prea umilit'a n6stra parere ii lipscsce puterea moralá neaperatu de lipsa de a asecurá decisiuniloru sale viétiá durat6ria.

Momentuositatea obiectulu pusu la desbateré prin prea inaltulu rescriptu din 1-a Sept. 1865, care atinge asié de apr6pe independenti'a patriei, pretinde compunerea unei reprezentantie, despre care se se póta presupune cu inima linistita, ca ea e effuculu increderei publice a tieriei intregi, si intru adevéru e apta de a reprezenta dorinti'a tieriei.

De aici urmésca, ca un'a revisiune a uniunei conchisa de diet'a presenta ar sustiené opiniunea publicá, cumca precum in anulu 1848 s'a adusu articulu despre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a fara concursulu si invoirea natiunei romane, asia si astadi revisiunea lui s'ar privi de urmata fara participarea natiunii romane, care cá atare nu este chiamata si reprezentata in diet'a presenta. — Facia cu astufeliu de giuristari, si voindu a remané credintiosi convingeriloru n6stre, ce este un'a din cele mai strinse datorintie morale ale membriloru dietali catra tronul si patria, precum si catra sine insusi, nu ne putemu lasá in pertractare asupra momentosulu obiectu aflatoriu la ordina dilei in diet'a presenta fara periclitarea intereseloru patriei in genere, si in specie apururea credint6sei natiunii romane, ai carei fii suntemu, oi ne vedemu siliti de indemnulu celei mai curate convingeri a ne int6rce catra Maiestatea V6stra c. r. apostolica in credere fiésca si cea mai omagiala supunere cu acea prea umilita propunere, cá Maiestatea V6stra se ve indurati prea gratiosu a relegá cestiunea privit6ria la uniunea Transilvaniei cu Ungari'a la un'a dieta ardéléna conchiamanda pe un'a base corespondiat6ria de o potri va atatu diferiteloru interese ale tieriei, catu si a dreptulu publicu ardélénu restituitu prin prea inalt'a diploma din 20 Oct. 1860, amplificatu si recunoscutu din nou prin art. I de lege din anulu 1863.

In fine cutesamu cu cea mai adenca reverentia a trage atentiunea parentésca a Maiestatei V6stre c. r. apostolice asupra articolulu de lege privitoriu la un'a lege electorala si subternutu spre prea inalta sanctionare cu prea umilita representatiune a dietei ardéléne convocate in anulu 1863 in liber'a regi'a cetate Sibiu, care articulu de lege stabilitu de diet'a amintita, este — luandu afara vreo cateva modificari neesentiali — in t6te consunatoru cu proiectulu respectivu de lege, impartasitu acelei diete de regimulu Maiestatei V6stre in tipu de propusetiune regia.

Indurandu-ve Maiestatea V6stra a sanctiona prea gratiosu acelu articulu de lege, s'ar castiga prin aceea dupa prea umilit'a n6stra parere una basa legala, constitutionala, corespun-

diatória atatu diferitelor interese ale patriei catu si principiului egalitatii de drepturi pentru tóte natiunitatile si locuitorii ei fara privire la nascere sau confesiune depusu prea gratiosu de Maiestatea Vóstra c. r. apostolica in prea inalt'a diploma imperatésca din 1860.

Ai Maiestatei Vóstre c. r. apostolice
Clusiu, Decembre 1865

Cei mai umiliti si cei mai credintiosi supusi servi:

Alecsandru Sterca Siulutiu m. p., a. ep. si metropolitu alu Albei Iuliei si regalistu.

Andreiu br. de Siaguna m. p., a. ep. si metropolitu alu romanilor de rel. gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a si regalistu.

Ioane cav. de Alduleanu m. p., vice-pres. alu tablei regesci si regalistu. — Ladislau Vas. Buteanu m. p., consil. gub. — Alecs. Bohatielu m. p., capitanu supr. alu districtului Naséudu, regalistu. — Ioane cav. de Puscaru, capitanu supr. alu districtului Fogarasiu, regalistu. — Demetriu Moga m. p., asesoru la tabl'a r. trans., regalistu. — Antoniu de Stoica de A. Venet., asesoru la tabl'a r., regalistu. — Mateiu Popu de Gridu m. p., asesoru de tabl'a r. jud., regalistu. — Nicolau Gaitanu, ases la tabl'a r. jud. si regalistu. — Dr. Paulu Vasiciu m. p., cons. de scóle si regalistu. — Dr. Ioanu Major m. p., cons. de scóle si regalistu. — Servianu Popoviciu, secret. gub. si regalistu. — Nicolau Barbu, secret. gub. cá regalistu. — Samuelu Porutiu m. p., secret. gub. si regalistu. — Ladislau Vajda, secret. gub. r. si deputatu alu com. Dabaca. — Ioane Antonelli. — Ioane Medtiani. — Ioane Florianu. — Dr. Ratiu. — Io. Balomiri. — Ioane Balas. — Ioane Tulbas. — Dr. Lazar Petko. — Ioach. Muresianu, dep. — Alecsandru Lazar, cons. gub. — Ilie Macelariu cons. gub. etc. etc.

Dela diet'a din Clusiu.

Cuventarea Esc. Sale d. metropolitulu romanilor gr. cat. conte Alecsandru Sterca Siulutiu (regalistu), in sied. IV din 4 Dec. 1865.

Escelenti'a Vóstra Domnule presiedinte si marita adunare!

Trebue mai inainte de tóte a spune, ca eu aici nu am venit si nu graiescu in numele natiunii romane, dela care nu sum impoternicit si pre care neci reprezentata nu o vedu.

Eu am venit aici cá regalistu, care sum datu a ascultá si a face voia induratului meu monarchu, care cá atare chiaru dupa art. XI din anulu 1791, amu dreptulu acela, ca unde voi vede vatamate drepturile nu numai ale unei natiuni, dar' tocma si a unei persóne singuraticé, se redicu cuventulu meu spre aparare.

Inainte de tóte debue se marturisescu si aceea, cá eu pe palestr'a parlamentarismului nu sum exercitatu, nece me potu mesura cu barbatii aceia, din nobila natiunea magiara, cari atatia ani au asudatu si au incaruntitu in aren'a parlamentarismului, nece nu me potu laudá cu talente de orátore, de aceea nadasduiescu dela bunatatea Escelentiei Tale si a stralucitei adunarii acesteia, ca de asiu si gresi ceva — ce cu voi'a n'asiu face — in contra regulor parlamentarismului, nu-mi veti lua in nume de reu. Aceste premitendule, acum vinu la lucru.

Nu remane Domniloru neci o indoiéla, ca in acea patria, unde intre diversele natiunitati domnesce pacea, dragoste, si adeverata fratiétate, in acea patria cu buna séma locuiesce si bine cuventarea si darulu lui Ddieu.

Acolo inflorescu artele si sciintiele, industri'a si avutiile, orasiile si satele. In reciproca acésta fratiétate, dragoste si pace, a diverselor natiunitati in unire de animi, sta si acea putere si taria a patriei, care póte insufla orisicare respectu si la inimicii sei cei din afara.

Inse Escelenti'a vóstra Domnule presiedinte si marita adunare, neci aceea nu póte veni la neci o indoiéla, ca acésta pace, dragoste si fratiétate adeverata a natiunitatiloru, numai in acea patria póte se se intemeiese, si se prinda radacini, in care nu sunt natiunile despartite, unele natiuni privilegiate si suprematisate, eara altea apasate, subjugate séu suprematisate si lipsite de egalele drepturi politice si civile, ca adeverata amicitia si sinceritate nu póte fi neci odata intre domni si servi, intre suprematisatori si intre celu suprematisatu. Acolo domnesce pace intre natiunitati, in care patria, beneficiurile si gr-utatile sunt intoama impar-

tite, unde nu domnesce neci o natiune una asupra alteia, si asupra tuturor natiuniloru domnesce singuru numai legea si prin lege domnesce monarchulu, si unde supremati'a singuru numai legile patriei o potu exercita, de o pace cá acésta basata pe aceste principii de dreptate, au avutu lipsa si dulcea si comun'a nóstra patria; o pace, o fratiétate cá acésta a cautatu si natiunea romana totudéuna, eara mai cu sama de candu a trecut patri'a nóstra sub blandulu scepturu alu Austriei, totu aceasi a solicitatu cá se se inarticulese de a patra natiune regnicolara in Transilvani'a. Si fratiétatea acésta nu a cautat'o la nordu nece preste Carpati, — precum ne calumniase inimicii nostri, si cari calumnii tempulu inca leau datu de multu de minciuna, ci a cautat'o cu tóta sinceritate in mediloculu patriei, la colocuitoréle si sororile sale natiuni, si mai vertosu la nobila natiune magiara. Inse dorerea doreriloru! neci odata noi romanii nu amu putut'o dobendi neci aflá, mai totudéuna de cate ori noi acésta infratinitate o am cautatu si solicitatu, ne bagá noua de vina, cumca purtam si persecutam interese separatistice, ca ne a amagitu camaril'a séu cine scie ce, de aceea noi nu ne potemu impaciu cu nobil'a natiune magiara?! Cine e dara de vina déca mai de 200 ani, de candu totu cautamu pace si fratiétatea, totu nu ne mai putemu intielege, dóra noi romanii, ca ne dicu, ca nu amu cautat'o la loculu seu celu constitutionalu si la vremea sa? Se fiu ertatu Domniloru! natiunea romana a cautatu acésta fratiétate si pace, si dreptulu seu egalu de natiunitate tocma la nobil'a natiune magiara si inca in dietele dela anii 1744 pana la 1791 si 1848. Diceva cineva ca aceste diete n'au fostu legale si constitutionale?

Si totusi neci odata nu a fostu ascultata drépt'a cerere a natiunii romane, dara a fostu cu asprime mare refusata si indosita. Ertati-me ca 'mi place fapte intemperate si istorice, se vorbescu, si cu exemple se si dovedescu.

La 1744 episcopulu romanu br. Klein, pentruca a indresnitu a póti natiunii romane drepturi egale dela diet'a Transilvaniei, elu a fostu urmaritu cu feluri de elevete, si mai pre urma in urmu a acestora avu nenorocirea a muri la Rom'a in ecsiliu, seracu si lipsitu de tóte.

La 1791 episcopulu Ioane Bobu dimpreuna cu colega seu episcopulu gr. orient. Gerasimu, earasi pentru asemenea cerere, cá natiunea romana se se inarticulese de a patra natiune, a fostu aprópe cá se fia pusi sub actiune criminala, cá nescari proditori de patria.

La 1848 — voi se viu la anulu acelu fatalu, care Ddieu se nu'lu mai aduca asupra patriei nóstre, — la anulu acesta natiunea nóstra tienendu adunarea s'a la Blasiu, in acésta adunare a alesu o deputatiune catu s'a potutu de numerosa si splendida si a tramis'o aici la diet'a din Clusiu cu rogarea, cá staturile si ordinile tieri adunate atunci, se o articulese de a patra natiune si apoi se tractese despre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a. Asiu fi doritu déca da Ddieu santulu si intieptiunea acea la staturile tierii adunate, cá se fie primitu deputatiunea acea, si ce dictá intieptiunea de statu si politic'a cea sanatósa, fara intardiere apoi se fi inarticulatu natiunea romana, si nu me indoiescu adica, ca dóra luptele de astadi intre natiunea romana si ce magiara cu bunaséma nu aru fi, daru si atunci a fostu respinse, ba neci la acea n'a invrednicit'o, cá se slobóda membrii deputatiunii in dieta, ca se si póta arata doririle natiunii sale. Cu acésta dara a treia óra s'au lasatu si s'au respinsu pilegiulu celu bunu, pe care era de a se puté infrati natiunile. Deci se vede ca natiunea romana pururea au cautatu dragoste fratiésca, cu natiunile colocuitoré, eara mai vertosu cu natiunea magiara si nu ea este, care se fia turburatu ap'a acea limpede a pacii si a infratirii, si acésta'i casu'a pentru care ne impliniduse aceea ce amu fi doritu cu totii se se fi si implinitu si pentru pacea publica a natiuniloru, si in interesulu comunu alu patriei dictá dreptatea si prudenti'a politica, se se implinésca, noi si astadi stamu in cérta, si avemu a ne osti cu atatea nevoi. Dupa proclamarea uniunii au urmatu revolutiunea cea durérosa, de care neci nu vreu se mai pomenescu, dara voi pomeni, ca dupa innadusirea revolutiunii urmá absolutismulu, care tienú 12 ani atatu de lungi catu 12 secui, care amerintiá cu contopirea depliná a tuturor natiunitatiloru si limbiloru in cea germana.

Inse tocma absolutismulu acesta trebua se ne fia la tóte natiunitatile de o scola, cu 12 profesori invetiati, doctori de filosofia si drepturi, cá se invetiandu din rebdarea nóstra cum amu trebui in viatia politica, o natiune facisiu ou alta, se se póte, cu ce mesura de dreptate si de dragoste se ne mesuramu?

Acum Domniloru! trebue se marturisescu, ca noi romanii cu totu dreptulu amu asteptatu fratii nostri magiari in acesta aspra scola de 12 ani, voru fi invetiati si densii ca „concordia parvæ res crescunt, discordia maximæ dilabuntur“, ca „fundamentum regni est justitia“, voru fi invetiati catu de greu ii cade la o natiune, déca vede ca alta natiune o suprematisésa si o apasa, déca totu in aceeasi bate capulu si intr'acolo isi conformésa actiunile politice, cum se absorbese pe alta natiune!

Si din acesta cauza dara am creditu, cumca nobil'a natiune magiara va fi cea d'antaiu, care tóta ocaziunea si tempulu 'lu va folosi, cá la diet'a Transilvaniei cea d'antaiu, se vina si se inarticulese natiunea romana de a patra natiune, seu mai bine, regnicolara in Transilvani'a, cá prin acésta se espiese si peccatele cele politice a le strabuniloru, care pre natiunea romana au eschis'o din tóte zidurile si sianturile constitutionalismului si a degradat'o mai la sórtea dobitóceloru.

De acea noi romanii salutaramu cu cea mai mare bucuria anulu 1860, si diploma din 20 Oct. 1860, si insciintiarea — ca la 1863 va se se adune o dieta noua la Sibiu, cu atatu mai cu mare bucuria amu primit'o, cu catu amu fostu convinsi, cumca nu va lipsi natiunea magiara, a nu 'si arata dragostea cea fratiésca, cá se fia conlucratóre baremu la inarticularea natiunii romane.

Dorere, ca acum a patr'a óra neamu insielatu si in asteptarea acesta; fratii magiari invitati la dieta de regele, nu au venit, nu au vrutu se iè parte la acésta dieta si candu avem lipsa de densiine au parasitu, au datu dosulu de voi, si asié dar' nu a remasu alta, decatu aceea, cá diet'a conohiamata de legitimulu monarchu se si continue lucrarile sale, si pe natiunea romana dupa propusitiunea regésca si fara fratii magiari se o prochiame de a patra natiune regnicolare intre celelalte 3 natiuni, si limb'a ei se o daruiesca cu asemenea si egale drepturi cu celelalte 2 limbi, magiar'a si german'a.

Acum natiunea nóstra romana cu acésta aquisitiune capatata, prin legi positive sanctiunate de coróna, in cugetu curatu si santu, era odichnita si nu erá alta indereptu, fara numai aceea, cá legea, care s'a adusu, se nu remana numai pe chértia, litera morta, ci se se puna in lucrare si in viatia. Candu éca ca ne tredim prin intemprarele anului acestuia, si cu schimbabile cele ne asteptate politice, ca se convóca diet'a acésta, in care suntemu acum de facia. Spunu dreptu, Escelenti'a si marita adunare! ca de si prin noue aceste schimburi vedem a fi tóte povernite si lucrate in favórea uniunii si a continuitatei dreptului din 1848 celu doritu de fratii magiari, totusi despre dragostea si bunavoirea fratiésca a natiunii magiare catra natiunea romana, neci odata nu neamu potutu depune de totulu nadesdea diosu. Intre tóte amu cugetatu, cumca totusi si in a-océsta dieta natiunea magiara se va gandi mai antaiu de impaciuirea animiloru natiunitatiloru din patria, si numai dupa aceea va trece la revisiunea articolu I din 1848.

Socoteamu, spunu dreptu, ca dóra acesta va fi locul, unde se ne infratim si se ne unim animile, fara care unire a animiloru tóte unirele politice sunt nemica, fara putere, nestatornice, si se spulbera in ventu cá plév'a.

Dorere, cumca si acum noi romanii a cincea ora ne-amu insielatu in asteptarea nóstra: dorirea cea drépta nece acum nu ni s'a implinitu. Acum dieti, ca pelanga tóta bun'a voire nu poteti, si mai nainte candu ati fi pututu, n'ati vrutu.

Si cu acésta stamu éra si poncisiu in cele mai odióse conflicte si remanemu in cea mai mare confusiune, de ore ce noi cu trupu cu sufletu stamu pe aquisitiunile si pe terenulu care ni l'a datu Maiestatea in 1865 prin legea positiva sanctionata de coróna; eara Escelentiele V. ve lipiti cu totulu de legile aduse in an. 1848, cu cari impreunanduse legile dietei din 1863 firesce ca dupa pretensiunea Escelentiloru vóstre ar urma, cumca totu ce e la medilocu intre 1848 si 1865 nu ar fi nemica, faru numai una tabula rasa si fictio juris. Aici este

dara Domnilor ouas'a nefericiriloru n6stre. Nu ne luati dara Domnilor in nume de reu, nu ne socotiti turburatori de pace — ce nu suntemu — d6ca noi acestu terenu alu nostru — de care noi pana atunci, pana candu alta legea nu va dice ca nu'lu avem, nu ne putemu nici de catu lapada — din t6te poterile si virtutile n6stre ni'lu aparamu.

Acestea drepturi ale n6stre sunt precum vedu in ac6sta cauza obiectulu celu mai uritosu alu pertractariloru, si de t6te partile atacate, cari eu, de si in puteri mai slabu, incu tienu de cea mai santa datoriu a le apara.

Sciu ca nu ne putemu mesura pre aren'a parlamentarismului cu Escelentiele v6stre, nici cu florile oratorice, care lea desvoltatu unu prea stralucitu vorbitoriu de aici, nu ne putemu lauda. Asi6 iu dispute afunde nece nu voiu se me lasu, dara totusi voiu se respundu pe scurtu la cate unu prea onoratu oratoru pe care amu avutu on6re alu audi acum sambata — si mai antaiu Domnului Zeyk K6r6ly.

Domniasa, c6 se arate ilegalitatea terenului nostru, apara cu t6te armele legeri si ale oratoriei uniunea din 1848 si dice, ca aceea s'a infintiatu pe calea cea mai legiuita, si pentru aceea uniunea legala exista pana in diu'a de astadi in deplin'a sa val6re.

Inse precum mi se pare 3 deputati si adica DD. Rannicher, Gull si Dr. Ratiu au infrantu asertiunea Domnului Zeyk cu documente nefutabile.

Eu, fara a voi a me lasa in meritulu revisiunii art. I dela 1848 si fara a put6 acuratu determina si gradulu terorismului acelaia, sub care s'au infintiatu la 1848 uniunea, atata cu securitate putemu dice, ca faptele si intemplanturile uniunii dela 1848 acum sunt de coetani si de cei ce le-au vediutu cu ochii, cu t6tenotele si semnele loru cele caracteristice intru atata trecute pe paginile istoriei, catu nu se mai potu nega, nici acoperi mai multu cu nece unu feliu de capeneagu. Cine va indresni a neg6 si aceea, ce lumea si noi toti o scimu, ca si sanctiunarea acestei legi a uniunii dela 1848 s'a facutu de prea bunulu rege Ferdinandu V. sub acea nelegiuita si grea presiune a terorismului, si tocma atunci, candu prin revoliutie f6 silitu a'ei parasi resiedinti'a din Vien'a si a fugi la Innsbruck, in care orasiu pe tempulu acela si eu am fostu. (Va urm6.)

Clusiu 7 Dec. n. Eri a fostu diu'a decident6re: uniunea s'a priimitu in modu neconditionatu, adica c6 fusiune totala a Transilvaniei cu Ungari'a de 166 membrii; uniunea in principiu si conditionata asi6 precum a fostu propusa de catra sasi prin consiliariulu Rannicher fu sprijonita numai de trei dieci insi, se intielege totu sasi, eara ceilalti sasi cati au mai fostu de facia (vreo 6 insi?) votara cu ungurii; eara pentru propusetiunea romaniloru pregatita in conferintiua natiunala si concrediuta mitropolitulu Siaguna spre a o asterne in dieta, votara tre:dieci si doi insi, eara patru romani, adica ddni Boer, Ios. Hossu, Georgie Domsia, Augustinu Ladai votara cu ungurii. Atati romani au fostu de facia, pentruca alti romani mai alesu dintre cei chiamati c6 regalisti din capulu locului n'au voitu se ia part' la ac6sta dieta, ci au remasu pe la casele loru, intre acestia au fostu din Vien'a Esc. S'a D. Vas. Popu presied. curtii de casatiune, bar. Const Popp, consiliarii Dim. Moldovanu si Iacobu Bologna, secretariulu Angialu, eara din Brasiovu direct. gimn. Gavr. Munt6nu si senatorulu C. Ioanu (c6 bolnavi?) si G. Baritiu, care sia remisu litteras regales mai nainte de a se deschide diet'a, dicundu ca elu nu este „ex potiori nobilitate.“ adica nici grafu nici baronu, nici are „sufficiens possessorium“ c6 boierii cei mari precum cere legea din 1791, nici vrea se vorb6sca ungresce de sila, nici romanesce din gratia.

166 + 30 + 32 = facu inca numai 228 membrii. Ei, dara membrii dietei chiamati si alesi trecea precum toturor e cunoscutu, preste 320 insi, din carii numai vreo 100 insi era romani si sasi, eara ceilalti 220 era unguri si secui. Intre cei 166 au votatu 4 romani si vreo siese sasi; de unde se vede, ca dintre unguri inca au lipsitu preste sieptedieci membrii.

In dimin6ti'a din 6 Dec. mai era inscristi la presiedintele trei dieci si trei unguri spre a combate propunerea roman6sca si cea sas6sca; eara din sasi inca era inscristi siepte insi, cincii spre a se apara, eara doi spre a combate din

resputeri pe conatiunaliu lor; inse si dintre romani era inscristi siese insi: Dim. Moga, Al. Bohetiulu, Nic. Gaetanu, Ios. Hossu, Ioanu Florianu si Ech. Muresianu. — 46 oratori! D6ca era se vorb6sca toti, desbaterile mai tienea o septemana. Ci din noroicare se face motiunea, c6 cei carii voiescu uniunea neconditionata, se abdicu de ouventu. Au abdisu 32 unguri, eara contele Dion. Kálnoky mai respunsu baronului Siaguna si lui Rannicher, provocandu pe sasi si pe romani c6 se se invoi6sca incu ei intre sine. Dintre sasi mai vorbi numai Maur. Conrad spre cea mai mare placere a unguriloru. Dintre romani abdisesera numai Florianu si Muresianu, eara ceilalti vorbira. Cu ac6sta ocaziune Hossu citi nesce conditiuni, pe care propune a se alatura la representatiunea dietei catra imperatulu, eara vorbirea lui Bohetiulu si Moga a fostu f6rte acomodata la impregiurari.

Cu 6 Dec. misiunea romaniloru la diet'a din Clusiu s'a implinitu; multi din ei stau se si plece, eara unii din cei carii nu locuescu in Clusiu s'au si dusu. A remasu numai, c6 dupace protonotariulu insarcinatu de maioritaea dietei cu compunerea representatiunii catra monarchulu in siedinti'a publica in carea se va citi aceeasi cu scopu de a se priimi, mitrop. br. Siaguna inca se d6 adres'a roman6sca pentru c6 se se submita monarchulu alaturea cu votulu maioritatii si cu opiniunea sasiloru. Vom ved6 cum se va priimi si cum se va nainta, candu adres'a romaniloru este o negatiune a dietei de acum. —

Cel patru.

Intru intielesulu strinsu alu libertatii constitutionalu nu are nimeni dreptulu a trage pe cineva la dare de sama pentru votulu ce da elu c6 membru alu vreunei camere legislative; unulu Ddieu si consciinti'a fiacaruia sunt judecatori in asemenea casu. Earu d6ca totusi opiniunea publica isi reserva dreptulu de a controla voturile, facao; ci ea inca p6te trage la dare de sama numai pre alegatori, eara nu pre alesi. In diet'a din 1863/4 si afara din ea era nisce mici tiranuti, aroganti si nerusinati, carii oricandu nu vot6 cineva pe voi'a loru — indata era gat'a cu epitetulu de vendietoru. Acesta era unu testimoniulu de minorenitae (nevrestnicia) politica si de o lipsa totala a unei educatiuni din lumea lumizata. Premitiendu aceste amu voitu a dice, ca sunt ani multi de candu amu invetiutu a respecta convictiunile altora tocma si atunci, candu sunt cu totulu opuse la ale n6stre. Totu asi6 respectamu si votulu ddloru I. Boer, Ios. Hossu, G. Domsia si Aug. Ladai, pentruca scimu distinge intre convictiunile natiunale si intre celea politice, pe care a le identificu tienuem de o teoria f6rte pericul6sa. De esemplu: multi romani buni sunt politici prea rei si vice versa politici mari au fostu adesea nationalisti f6rte rei. Numai unele contradiceri in portarea unora din acei patru membri ai dietei din Clusiu nu ni le potemu esplica, prin urmare scopulu nostru este aici a face numai unele intrebari modeste.

In catu pentru dn. Boer, ne avendu noroicare de a'lu ved6 si cun6sco nici la un'a din t6te adunarile si conferintiile romanesci, pana acum nici am soiutu ca dsa se mai tiene de romani. Dn. Boer inse p6te se fia si romanu bunu, inse politica ratacitu. Nu faoe nimicu, ac6sta e treb'a dsale.

Despre dn. Ios. Hossu sciu toti romanii transilvani, ca dlui da boierimii ungresci incedere neconditionata, ca e insuflatu de o frica gretioasa asupra nemtilor, ca florile de octroy la dlui s'au prefacutu in idea fixa. Ac6sta e o politica ce se dice sentimental, politic'a inimei, a simpathiei si antipathiei. Asemenea politica iti insufla totudeauna compatimire (commiserationem), totuodata inse si stima, pentruca vedi in ea convictiunea. —

Inse ddni G. Domsia si Augustinu Ladai: care p6te fi convictiunea ddloru si natiunala si politica? In totu periodulu absolutismului dumnealor au statutu in functiuni judecatoresci, dupace pana la 1849 s'au portatu c6 unionisti. In a. 1861 cu caderea sistemii absolutistice ddni Domsia si Ladai au primitu indata din man'a cancelariulu br. Fr. Kemény functiuni inalte in administratiunea politica c6 prefecti de tienuturi, in care dn. Ladai remase si dupa retragerea lui Kemény. In 1863 dn. Ladai face c6 se fia alesu deputatu la dieta tocma din co-

mitatulu pe care'lu administra dlui pana astadi, eara dn. Domsia merge la dieta c6 regalistu. Desu numitii doi domni nu parasescu diet'a in dilele din Iuliu candu o parasira ungurii, ci remanu membrii ai aceleia pana in Oct. 1864. Pe dn. Domsia ilu audiramu de oateva ori vorbindu cu mare focu iu fav6rea a autonomiei acestei tierei, inse niciodata pentru uniune s6u mai bine fusiune si nici in contra legalitatii acelei diete, eara retoric'a dlui Ladai nu avu nimini ocaziune de a o cun6sco in periodulu de doi ani alu dietei; de altmintrea t6ta lumea se simtia 6resicem obligata a'lu tiene de amicu sinceru alu sistemii de atunci, pentruca altmintrea nu se p6te pricepe, cum a remasu in postulu de prefectu dela Ian. 1862 pana la Iuniu 1865. Acum in 6 Dec. a. 1865 dnii Domsia si Ladai dau cu piciorulu la t6te voturile lor din a. 1863 et 1864, frangu v6rg'a preste t6te legile sanctionate in acei ani, vot6sca alaturea cu toti fusionistii pentru nulificarea a autonomiei acestei tierei, pentru total'a rupere cu dreptulu ei istoricu de ani 330, pentru contopirea ei cu Ungari'a c6 si a unei tierei subjugate cu armele, totuodata pentru abandonarea natiunii romanesci la grati'a si compatimirea dietei din Pest'a.

Cun6scemu proverbul: Sapientis est mutare consilium; nu pricepemu inse, de cate ori este ertatu a'ei schimba cineva c6 barbatu matoru opiniunea asupra aceleiasi cestiuni*). —

UNGARIA. Pest'a, 4. Dec. 1865. De cateva dile populatiunea capitalei Ungariei se immultiesce. Multe fetie necunoscute vedemu ivinduse pre aici parte din provincia, parte straini, pre care curiositatea i aduna aici, c6 se fia spectatori intemplanteloru aceloru interesante, alu caroru locu va fi Pest'a. In proportiune cu immultirea populatiunii cresce si scumpetea, si precum se vede totu industria-riulu si negutiatoriulu se nisuesce a se folosi de ocaziune spre a si castig6 acum ce nu a potutu in tempurile lipsite de bani, si candu cercularea baniloru in capitala er6 relative mai mica.

Alegerile de ablegati cu pucino esceptiuni s'au intemplantu prototindenea. Nu preste multe dile vomu pot6 ceti catalogulu intregu alu alesiloru. Din rezultatulu alegeriloru intemplate multi conchidu, ca in diet'a de estu tempu a Ungariei partit'a cea moderata numita in 1861 „adrista“ va fi preponderanta, prin urmare se p6te sper6 ca invoirea intre regimu si Ungari'a se va pot6 efeptui. Viitoriulu ne va arat6 catu e de basata speranti'a acelor, ce ast6pta dela diet'a ac6sta unu resultatu indestultoriu; destulu e atat'a, ca problem'a ei e grea si pana ce Ungari'a se va tiene mortisiu de dreptulu seu istoricu si de continuitatea de dreptu in intielesu magiaru, si nu v6 lua in consideratiune schimbarile pretinse de tempu si impregiurari, pana atunci nu se voru pot6 statori definitiv referintiile de statu intre partea cesalalta a imperiului si intre Ungari'a. Dupe regularea referintiiloru de statu, va urma deslegarea cestiunii „causelor comune.“ T6ta lumea e curioasa a sci, ce intielege diet'a Ungariei sub numirea ac6sta, pentruca t6te programele candidatiloru de ablegati au amintitu causele comune, inse nici un'a nu le-a precisatu, definitu si detaiatu mai de apr6pe. Se intielege de sine, ca diet'a Ungariei — eara si in intielesu magiaru — numai atunci va fi competinta a se lasa in desbaterea cestiuniloru amintite, d6ca se va intregi prin reprezentantii Transilvaniei si Croatiei. Ponderandu t6te aceste resultatulu sper6tu dela diet'a ac6sta nu se pote preved6 si pentru aceea nu vreau me ocup6 cu deslegarea enigmelor, fara vreu a aminti ceva despre miscarile electorale.

De candu s'a publicatu rescriptulu conchiatoriu la dieta, s'a si inceputu cortesii'a, care precum se vede numai in viati'a constitutionalu magiara e cunoscuta, si insemnéza a-ti cumber6 popularitate pre bani, a corumpe si demoralis6 pre cetatiani alegatori si a casion6 certe si batai intre omeni paciuti si linisciti. Toti meseriasii si negutiatorii din capitala se plangu, ca de candu s'au inceputu miscamintele electorali, de atunci a incetatu cercularea de bani in capitala, de atunci nu li se solvescu

*) Dn. G. Domsia p6te se fia omu trecut de ani 55, eara dn. A. Ladai de 52. Ambii acesti domni sunt nascuti din familii de preoti romanesci, sunt inse si proprietari de mosii, adica se renumera cum amu dice intre boieri.

contele, pentruca debitorii toti-si dau banii pre popularitate si postu de oblegatu. Cortesi'a e generala in tota tiar'a fara exceptiune, ea se vede a fi unu recuisitu esentialu alu constitutiunei magiare, care in locu de a lumina pre alegatorii ignoranti, a desvoltá in ei patriotismulu, si ai face capaci de a fi cetatieni buni si cu convingere, se vede a fi chiamata, cá se corumpa pre poporu, se-lu demoralisese, cá vendiendu-si consciinti'a si convingerea se devina unu instrumentu vilu alu ambitiunei unoru parteculari fara sufletu si credintia.

D'intre tóte locurile, cortesi'a a avutu mai mare rolu in cercurile electorali locuite de romani. Si pentru ce? Din doue puncte de vedere, antaiu pentru ca candidatii straini au voitu a in veniná si pre poporul nostru, care inca a fostu crutiatu pana acumu de unu atare reu nimicitoriu; a dou'a nu au voitu cá se reésa de ablegatii barbati de nationalitate romana, care cu pretensiunile loru conturbá pre magiari in visulu loru de o natiune mare pure magiara. Din date sigure si sciri private scimu, ca unii candidatii straini au sacrificatu dieci de mii, numai cá se póta fi reprezentantii poporului romanu. Cumca strainii au pusu tóte in miscare, numai cá se-si ajunga scopulu, se vede si de acolo, ca mai in tóte cercurile romane unde s'a intemplantu pana acum alegerile, au trebuitu se se intemple frecari si certe, care s'au escatu in urm'a intrigelor, numai cá se póta face pedeci candidatului romanu. Nisuinti'a acésta reutaciósa a strainiloru au fostu ajutate in unele locuri si prin desbinarea intieligiotiei romane intre sine, pentruca uitandusi unii de detorinti'a loru sacra nationala, au postpusu scopulu comunu intereselor sale egoistice si ambiticiei detestabile. Cu parere de reu vedemu, ca in unele cerouri alegatorie in urm'a discordiiloru au caditu unii romani cu rutina parlamentara, barbati espti si probati, si au reesitu de ablegatii nesce omeni, carii cá romani nu ne dau neci o garantia despre romanitatea loru; ci Ungari'a a cascigatu in ei nesce aperatori adeverati si neclatiti (vedi alegerile Beiusiu si cerculu Visieului in Marmati'a etc.

Dupa desbateri si deslegarea cestiuniloru, de la care e conditionata precum se dice, existintia monarchiei cá potere mare, va urmá cestiunea nationalitatiloru. Multi candidati de ablegatu au intonatu in programele loru cestiunea acésta, si s'au apromisu ca se voru nisui a o dealega „dupa dreptate si ecuitate.” Espresiuinea acésta e unu conceptu fórte elasticu, si fiesce care si-o póte interpreta dupa recet'a sa, atat'a inse scimu ca magiarii pre nationalitati vreu se-le indestuléscu cu drepturi i d i v i d u a l i si civili. Amu fi pre optimisti candu amu crede unoru frase frumóse de ale jurnalorulu magiare, care vorbescu despre egalitate de dreptu, despre libertate si fratietate; pentruca déca cercamu fapte, ne convingemu despre cotrariulu. Catu au bucinatu diu'aristic'a magiara, ca Ungari'a va sci respectá drepturile nationalitatiloru, va sprigini totu déuna desvoltarea limbei si literaturii loru, si totu-si vedemu ca in fapta se silesco a sugrumá tóta inaintarea si desvoltarea simtiului nationalu. De miscaminte si pretensiuni nationali neci nu vreu a audi, vreu se me esplicu.

Nu de multu unu barbatu rom. de incredere au indreptatu oatre conationalii sei intelligenti una scrisóre, in carea li-a recomandat, cá se se nisuiésca a alege de ablegatii nisce barbati cu sciintia, espti si romani adeverati, care se fia capaci a aperá caus'a nationala la tempulu seu. Azemenea scrisori au emisu mai multi protopopi romani din Ungari'a totu in obieptulu acesta. Si ce s'a intemplantu? Autoritatile comitatense indata au confiscatu acele scrisori, li-au substernutu guvernului, relationandu, ca inteligentia romana agitésa poporul romanu in contra magiariloru etc. etc. Precum se dice, guvernulu i-a atentatu barbatului romanu procesu criminalu, éra episcopiloru respectivi li-a demandatu, cá se-si opréscu preotii dela amestecarea in afaceri politice.(?) Sciu positive, ca in scrisorile acele nu s'a euprinsu nemica atietuatoriu, agitatoriu, ma din contra au fostu scrise in elu limbageu fratiescu, au fostu intonata in elu cointielegerea cu fratii magiari si respectarea reciproca. Acum déca atari scrisori si nisuinti nobile romane se numesou de agitátorie,

ce potemu asteptá dela fratii magiari in caus'a nationalitatiloru? Vomu vedé.

Se facu pregatiri pentru primirea solena a Maiestatei S'ale, care va sosi pre 12 l. c. Deschiderea dietei va fi in 14 Dec.

De acum inainte voiu avé onóre de a ve iusciintiá mai dese ori despre momintele mai insemnate de di. Trestianu.

Dietele de dincolo de Lait'a.

Vediuramu propunerea facuta cá unu protestu in contra sistarii sen. imp. in diet'a Austriei inferióre in Vien'a; cam in intielesulu acest'a se facusera asemenea propuneri si in celelalte diete germane incependu dela Vorarlberg pana la Silesi'a. Intre tóte inse celu dela Vien'a caracterisésa intentiunile centralistice ale germaniloru austriaci, cari facundu opusetiune regimului de adi vreu se opuna o frunte catu de redicata si incretita tendintiloru feudale dualistice facia cu magiarii, pentruca la casu de invoire intre magiari si germani pentru impartirea suprematiei se póta luá parte catu mai buna si mai segura.

In diet'a Stiriei facú asemenea propunere renumitul autonomistu Moritz de Kaiserfeld, eare in spriginirea propunerii sale intre altele dise, cumca in 20 Sept. regimulu presentu deodata aflá cu cale a sistá legea fundamentala din temeiori pe care elu le judeca juridicesce si politicesce de ratacite. Prin pasulu acest'a, dice, terenulu constitutiunii e sguduitu si noi éra ne aflamu impinsi intr'o nesiguritate, din care abia scapaseramu. Déca amu multiamitu pentru primirea constitutiunii. daruite atunci, acum diet'a e detória a se pronuncia cerendu responde, pentruce s'a sistatu. Si in Stiri'a se dede propunerea unui comitetu, care si re porta dietei presentandu si unu proiectu de adresa, care se se indreptese catra Mai. S'a in obiectulu acest'a. Comisiunea reportá cumca diet'a priveisce in mesur'a sistarii legii fundamentale o urmare trista si propune dietei, cá se se róge de Mai. prin propus'a adresa, cá se benevoiesca a demandá, cá se se redice ér' sistarea legii fundamentale despre reprezentantia imperiului. Autonomistulu Kaiserfeld, care dede impulsulu la desbateri adresei in sen. imp., cá se se roge Maiestatea pentru conchiamarea dietei Ungariei si a Croatiei, pentruca se aiba si acestia ocaziune a-si intinde man'a la cointielegere, dice in adresa, ca a fostu o ratacire fatala a regimului, candu a pretinsu, ca esiste in constitutiune contradicere interna, care numai cu delaturarea unei parti esentiale a aceleia s'ar poté redicá; ci pedecile acestea nu se afla in constitutiune, ci afara de ea. Inse diet'a tiene tare, ca ori-ce modificare cu valóre de dreptu in legile fundamentale de statu nu se póte face decatu numai prin sen. imp. si suspensiunea, care sta in contradicere cu constitutiunea ar' vatemá tiér'a in drepturile sale castigat. In fine se róga cá se se redice sistarea poruncita prin patent'a din 20 Sept.

Adresa lui Kaiserfeld se si primi in desbaterile din 2 Dec. cu 50 in contra la 7 voturi. La desbateri dise Kaiserfeld, ca legile din 1848 ale Ungariei trebuira se remana suspendate, fienduca ele au dusu lucrulu odata la resboru civilu si acést'a nu in urmarea perderii de dreptu, ci tocma din caus'a de a pastrá interesele bine intielese ale imperiului si ale Ungariei. Mai in urma dechiara, ca o federatiune monarchica nu se póte sustiené, ca federalismulu e neconstitutiunalu si contradinasticu. Autonomistii din Stiri'a se redica in contra dualismului, nu vreu a si perde constitutiunea in grati'a magiariloru ci vreu ca tóte tierile fóste autonome pentru desbaterile causelor comunu, ce se afla lipsate in diplom'a din 20 Oct., se participe si inca si Ardélulu cu dreptu de paritate cá si Ungari'a. Diet'a Stiriei cerú dar' in adresa, cá Mai. S'a se contramande sistarea legii fundamentale. Diet'a din Vien'a cerú, cá se se conchiame senatulu angustu spre a-si continuá exercitarea drepturiloru constitutiunale si la tempulu seu se se propuna rezultatele dietei unguresci si croatice, privitorie la constitutiunea imperiului inaintea sen. imp. spre pertractare. Centralistii au usia deschisa la dualismu. —

— In diet'a Boemiei partit'a nationala sperésca, ca sistanduse legea fundamentala li se va restitu si autonomia cu intregirea regatului incorporanduse cu Boemi'a si Moravi'a si Silesi'a, cari s'au tienutu de ea si constituinduse apoi unu cancelariu de curte, cá si pentru Ungari'a, deaceea ei multiamescu regimulu pentru sistarea legii fundamentale. Diet'a Galitiei inca e feudala cá a Ungariei. —

Diet'a din Austri'a super. tienuta in Lintiu inca primi cam aeemené adresa cá Vienesi pre cum si mai tóte celelalte diete germane. Pana si diet'a Silesiei pretinse in adresa primita cu

unanimitate in contra la unu singuru votu-cumca patent'a din Sept nu se póte uni cu le, gile fundamentale ale imperiului, pentru aceea se se conchiame indata sen. imp. angustu si dupa aceea celu generalu.

Din desbaterile atatu generale catu si speciale ale adresei in dietele germane vedemu, ca dietele sunt in contra dualismului, fienduca credu, ca déca in Pest'a se va tiené sen. séu dieta intregita din tóte provinciile corónei, atunci constitutiunea pentru partile de dincolo de Lait'a vine in pericolu de a nu mai reinviá, fienduca obiectele comune ale imperiului sunt singur'a incopciatura, care lága unitatea imperiului si face necesaria constitutiunea séu sen. imperiala.

La desbateri adreleloru 'si audi regimulu presentu si vorbe de neincredere pe facia. Br. Tinti, Mühlfeld si Kaiserfeld esira cá aperatori libertatii popórelor.

CROATIA. Agramu. Cért'a intre fusionisti si croatii autonomi s'a escatu din caus'a neobservarii ordinei dietele, dar' mai multu, pentruca fusionistii s'au vediutu in minoritate, dupa cum se vede din adresa loru data la Maiestate, in care invinuescu pe banulu Soksevic, ca in favórea autonomistiloru a calcatu ordinea dietala, care suna, cá numai dupace 2 din 3 parti ale membriloru voru fi verificati atunciaca potu se aléga pe demnitarii dietei si numai membrii cei verificati potu decide; cu tóte acestea asesorii tablei banale nu fura verificati si totu se pasi la alegerea presiedintelui, pentruca se se faca o majoritate maiestrita. Pana acum inca nu se reintórsera Banulu si card. Haulik dela Vien'a, neci diet'a nu sa inceputu.

Debatte si rezultatulu dietei din Clusiu.

Bucuria mare se impartasi din Clusiu lui „Debatte“, ca reprezentantii de tóte natiionalitatile intrara in dieta, si au luat parte la desbateri; prin urmare, ca uniunea celu puoinu in principiu e primita din tóte partile; fiindca nu s'au opusu natiionalitatile cá atari, ci numai nesce minoritati din dieta, pentruca din tóte natiionalitatile tienu unii si cu majoritatea magiarosectua, si acésta e unu resultatu, unu castigu de valóre nepretiuibila. Votulu maioritatiei vine a se considera cu valóre deplina, cá votulu tierii intregu. (Écca ca D. Hoszu cu consocii dederu apa pe mór'a sofistiloru si déca se va primi uniunea, se va primi numai din principiulu de susu, apoi cine cere, trebue se se multiamésca cu ce i se da din gratia, de pomana! Vedi frate Hoszu, cum ne incaloisi cu cei pré sfatosi! — Inse dupa cum Brasiovenii sasi desaprobara cutediarea deputatiloru loru, intocma respingu si romanii procurátoria ne naimita a Dvóstra si natiunea va remané solidaria pe lunga drepturile ce le are castigat. J.)

Novissimu. La Moravi'a se alese deputatulu Daulu Georgiu de Mocioni, in Zarandu Iosifu Hodosiu si Sigismundu Borlea.

Din ROMANIA afara de adresele ce se tramitu Domnitorului pentru exemplariulu respunsu la scrisórea viziriála, se mai bucura publiculu si de deschiderea camerelor.

Regele Belgiului a muritu in 10 Dec.

In ITALIA se constituie parlamentulu.

Palarii, caitie, coifures etc.

aduse din Vien'a se afla la **Caroline Schlandt**, ulitia nóua a spitalului Nr. 427.

Cursurile la bursa in 12. Dec. 1865 sta asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 8 cr. v.
Augsburg	—	—	105 „ 50 „
London	—	—	105 „ 10 „
Imprumutulu nationalu	—	—	65 „ 50 „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	62 „ 20 „
Actiile bancului	—	—	763 „ — „
„ creditului	—	—	158 „ 10 „